

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно
Советэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 283 (7003)
НОЯБРИН
30
ВТОРНИК
1954 он

Сэн 20 мүнгл.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Табадахи табанжэлэй түсэбье уридшалан дүүргэхын түлөө улам эршэтэйгээр ажалла! (1-дэхи ноур).
ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ (1-дэхи ноур).
Ц. Дондуков. — Газетэ, журналнууды олонинтын дунда олоор гараа (2-дох ноур).
ХҮДӨӨ АЖАХЫН ТЕХНИКУМДЭ (2-дох ноур).
Я. Оршанский. — Ном тараалгын нара (2-дох ноур).
Е. Ринчинова. — Ториин аймагай хүдөө ажахын выставкээ (3-дах ноур).
САТИРЫН БУЛАН: Г. Ильин, Ш. Номгонов. — Нүүдэл агроном (3-дах ноур).

А. Ткаченко. — Албанска арадай алдарга байндэр (3-дах ноур).
Советскэ Союз эзбэсгэлтгэ хороохын, хүнине олоорнь алаха эзбэсг хорихын түлөө тэмсэнэ (4-дэхи ноур).
ООН-эй Генеральна Ассамблейн юнэдэхи сессн (4-дэхи ноур).
Монголой Арадай-революционно партиин ЦК-гэй пленум болобо (4-дэхи ноур).
КАТОК ДЭЭРЭ (4-дэхи ноур).

Һуурин газарнууды болбосон түхэлтэй болгохо

Советскэ Союзай Коммунистиче- сь партиин Центральна Комите- тэй, Советскэ Правительствын сар үрэлжын анхарал оролдолгын шаар бурит-монгол арадай эконо- мика ба культура халбаран хүгжэ- хэн байна. Тэрэнэй үндэһөөр ажал- шадай ажабайдал жэлнээ жэлдэ үйлэжана. Манай республика дотор советскэ засагай жэлнүүдтэ олон тоото завод ба фабриканууд, олон колхозууд ба МТС-үүд, хургуули- нууд ба болоничанууд баригданан байна юм. Мүнөөшье үедэ олонхог Һуурин газарнуудта гэр байрһаа үйлдэж элдэб барилганууд эхээр үлдэнэ. Элдэ бүгдэ барилгануудай үлдэхэтэй хамта хүн зоной тоо олон болгоно. Үхэтэй хамта, нилээд олон иотагуудта, тосхонуудта культу- рно-ажалуудай барилганууд, мүн тос- хонууды болбосон түхэлтэй болго- уу хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуу- ладана. Республикын зарим айма- гуудта, илангана Байкало-Кударын, Хэнтийн, Ториин, Сэлэнгийн, Яруу- нын ба бусад аймагуудта культу- рно-ажалуудай барилганууд (Культу- рн байшанууд, болоничанууд, хур- гуулинууд, электростанцинууд, клу- бүүд, библиотекинууд гэхэ мэтэ) бол- оолдожо эхилдэгдэйн аад, тон удаа- заар энэ ажал ябуулагдана. Энэ- нэй гол шалтгагалинь юуб гэхэдэ, иотагай Советүүд тэдэ барилгану- ды хүдэлмэришдөөр, транспор- таар, барилгын материалнуудаар хангаха хэмжээнүүдэе сэг соошэ банагүй, барилгын хойнолоо чарин шанга хиналта бэсүлүүлэгүй.

Республикын олонхи аймагуудта хүн зоной ажаһууа гэр байрһаа үр- сөөлөөр баригдана. Тимэһээ МТС, колхоз ба совхозуудта горуудуудаа үргэжээдэе болон бусад хүдэл- мэришдэе гаргаха, тэдэниин хүд- өө иотагуудта иотагжуулаха яба- далда мүнөө байдал зарим ушарга аад ушаруулна. Колхозуудай, МТС-үүдэй, предпринятинуудай, эми- хургануудай хүтэлбэрлэгшдэ өлөдтөө гэр байра барихадань кол- хозинигуудта, хүдэлмэришдэ ба алба- тагшадта туһаламжа багаар үзүүл- вэ.

Хүдөө тосхонууды болбосон тү- хэлтэй болгохо хүдэлмэри тон хан- галтагүйгөөр ябуулагдана. Хүдөөгэй олон тосхонууд, мүн зарим аймагуу- дай центриуд түсэбэй ёһоор барил- ганагуй, тэндэ ариг сөбөр сахилда- гагүй. Колхозинуудай, хүдэлмэри- шдэй ба албаагшадтай гэрнүүд олон ушарта үнэ колхозоо хойшо за- лгалдагуй, үмхиржэ муудашанан бай- лар. Хургуули, клуб, ушлагтын бай- шан гэхэ мэтын культурно-гэгээрэ- гэй эмих зургаанууд арад зоной ду- га хүсэл татахаар гоёогдоогуй бай- тар юм. Иотагай Советүүд Һуурин газарнуудта модо тарижа, тэлэниинсэ зохожо ба элүүржүүлхэ талаар анха- лалаа тон багаар табидар байна. Олон тосхонуудта бани, худаг, пар- кимакерска, магазин, ларкэ, стол- юу гэхэ мэтын культурно-ажалуудай предпринятинууд мүнөө хүрэтэр үнэ болгогдоогуй. Иотагай Советүүд болбол тосхонууды болбосон түхэл- тэй болгохо хэрэгтэ гүрэнэй тала- лаа табигданан мүнгэн зөөрине хүд- өөөр хэрэгжэжэ шаданагуй.

Һая боложо үнгэрһэн БМАССР-эй Верховно Советэй VII сессн болбол тосхонууд ба посёлкуудтай нимэ байдалы тэснэгүй гэжэ тоолоод, Һуурин газарнууды болбосон түхэл- тэй болгохо, колхоз, МТС болон сов- хозуудта культурно-ажалуудай ба ажалшадта гэр байра бариха талаар тодорхой хэмжээ-ябууланууды хан- галхан байна юм.

БМАССР-эй Верховно Советэй сессн болбол культурно-ажалуудай ба гэр байрын барилгын темпы эрид хурдачналха гэжэ иотагай Советүүдэй, колхозуудай правленни- нүүдэй, МТС ба совхозуудай дирек- шинүүдэй тон шухала зорилгонуудай нэгэн гэжэ тоолоод, 1955—1957 онуудта барилгын ба тосхонууды болбосон түхэлтэй болголгын дэлгэ-

рэнгы түсэбье зохёжо, аймагай Со- вевдүүдэй сессн дээрэ зүбшэн хэлсэ- хэ, республикын Министрүүдэй Со- вевдтэ баталуулаха гэжэ аймгүйсэдко- мууды, горгүйсэдкомууды уялгал- хан байна. Иотагай Советүүд нимэ түсэбүүдэе зохёоходоо гол анхар- лаа ямар асуудалнуудта хандуулаха байна?

Тэдэнэр гүрэнэй зөөрээр барилга- нууды хэхэ ябадал хангахынгаа хажуугаар, мүн колхозууд ба пред- приятинуудаар, эмих зургаануудаар тиновой һайн гэр байранууд болон культурно-ажалуудай барилганууды хүүлхын түлөө оролдогдо гарга- ха ёһотой. Үнэ баригданан гэр байранууды заһабарилха, тосхонуудай үйлсэ гудамжануудта модо тари- ха, харгы болон хүүргэнүүдэе за- хаха, худагууд, бани, паримакер- ска, магазин, ларкэ, столыо гэхэ мэтын зайлашагуй шухала эмих зур- гаанууды ба предпринятинууды олоорнь бин болгохо, тэдээнэй эрхим һайнаар хүдэлмэришлэ ябадал хан- гаха гэжэ иотагай Советүүдэй, мүн партийна органуудай ба организаци- шинуудай шухала зорилгонь болоно.

Колхозуудай правленниүүд, партийна эхин организацинууд культу- рно-ажалуудай барилгануудта, колхозуудай центриүүдэе болон по- левый станууды, малажалай точко- нууды болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ анхаралаа илангана эхээр хандуулаха болоно. Юуб гэбэл, тон олон колхозуудай центриүүд, кол- хозинигуудай гэрнүүд, тарианажалай ба малажалай точконууд болбосон бэши, ариг сөбөр эхээр байдалтай байдаг. Тингээд, манай колхозууд ажахын-эмхидхэлэй талаар жэлнээ жэлдэ бэхжэнэ, тэдэнэр жэлнээ жэлдэ бани, шадалтай болоно. Тини- мын тула колхозуудта үйлдэбэрнин ба культурно-ажалуудай эрхим һайн барилгануудаар, колхозинигуу- даа һайн гэр байрануудаар хангаха дүүрэн арга боломжотой. Эрхэ жэлдэ колхозуудай правленниүүд болбол клубууды, улаан булангууды, бани, үхнүүдэй яслин, меди- цинскэ пункт гэхэ мэтын барилга- нууды хэхын тула мүнгэн зөөри но- молхо ёһотой.

Мүнөө үбэл болоод байхдаа барилгын хүдэлмэрине болоудхагүй, харин бүри үргэн хэмжээгээр ябуу- ла хэрэгтэй. Энэниин тулада МТС ба колхозууд тухсхай бригаданууды эмихдэжэ, барилгын модо шулуу гэхэ мэты эхээр бэлдэхэ, шаргын хар- гыгаар газлагаа зөөжэ оруулаха ёһо- той. Тэрэнтэй нэгэн хамта, бэлдэхэ- һэн модо шулуугаа хайжа, хөрөө- дэжэ барилгада бэлэн болгохо хэр- гэтэнэ барилгын бригадануудта сар үргэлжын туһаламжа үзүүлжэ байха хэрэгтэй.

Коммунизм байгуулагша советскэ арад Эсэгэ оронойнгоо алдар солые улам дээшэнэ бадаруулхын түлөө тон эхэ эршэ зоригтойгоор ажалла- жа, бүхэ хүсэ шадалаа хайрлан- гуй энэ хэрэгтэ зориулжа байна. Со- ветскэ хүнүүд габшагай эршэтэйгээр ажаллахынгаа хажуугаар бани дэл- гэрээр, баяртай хүнүнээр ажаһуу- ха дүүрэн эрхэтэй ба арга боломжот- ой байха юм. Һайнаар ажаллаһа- найнгаа һуулээр һайнаар амарха, ажаһууа гэжэ манай обшественн гэгшүүдэй ажабайдалда тон шухала юм. Энэниин тулада культурно-ажа- луудалай бүхэ хэрэгсэлүүдээр—ра- диогоор, электричествоээр, водопо- водоор—хангалданхай наруул ба зо- хид гэр байра, ариг сөбөр, бани, сто- лыо, паримакерска, эд бараагаар дүүрэн магазин ба ларгүүд манай ажалшадта хэрэгтэй. Иотагуудай партийна ба советскэ органуудай, сомоной ба сельскэ Советүүдэй, кол- хозуудай, совхозуудай ба МТС- үүдэй, предпринятинуудай хүтэлбэр- лэгшдэй нагын зорилгонь юуб гэхэ- хэдэ, ажалшадтай сар үргэлжэ урга- жа байгаа материалына ба культу- ра эрилтэнүүдэе эрхимээр хангаха гэжэн Коммунистичеьскэ партиин, Советскэ правительствын политикысэ бо- дото хэрэг дээрэнэ бэсүлүүлхэ ябадал болоно.

Табадахи табанжэлэй түсэбье уридшалан дүүргэхын түлөө улам эршэтэйгээр ажалла!



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын паровозо- вагоно заводой слесарь Василий Мос- квитин ажаллажа байна. Тэрэ хадаа өөрингоо табанжэлэй даалгарины уридшалан дүүргэхэ гэжэ шийдээд, нор- мбэо мүнөө үдэр 180—200 процент дүүргэбэ. А. Мантасвай фото.

Түсэбһөө гадуур—10 мянган паар валенка

Табадахи табанжэлэй түсэбье болзорһоон урид дүүргэхын тула мурсыөөндэ оролсон республикын мнай олохон предпринтинууд байгша оной түсэбье дүүргээд, түсэбһөө гадуур продукци гаргажа байна.

Улан-Удын сабхи-һесын фабрика жэлэйнгэе программые наххан дүүргэ- бэ. Энэ амжалта фабрикийн бүхэ коллективн оролдоотойгоор ажал- лананай ашаар туйлагдаа.

Энэ жэлдэ тус фабрикийн цехүүд соо хэдэ хэдэн машинанууд олон аппаратууд шэнээр тодхогдон байна. Энэ шэнэ түхээрлэгшдэ ажалай бүтэсэе дээшлүүлхэ, үй- лэдбэрлэн гаргадаг продукцини шанар хайжаруулаха талаар эхэхэн удаханартай байгаа.

Туйлаһан амжалтануудаараа ур- машанан фабрикийн коллектив ажал- лайнгаа эршине улам шангдхажа, декабриин 31 болотор түсэбһөө гадуур 10 мянга гаран паар валенка гаргаха гэжэ шийдээ.

Д. Дондуков.

Залуу дархан

Үбэлэй сэлмэг үлөөгүүр һэн. Би- чура тосхой үйлсөөр хүнүүд олоор- оо урагша хойшоо гэххэлдэнэ. Эдэнэй дунда наһаар залууды һаа, бээр задарион хубүүн гэнтэ зогсо- жо, ханада хадаатай байһан томо үзүүдээр бэшгэдэн соносхол ан- харалтайгаар ушана. Тэрэ сонсо- хол хадаа залуушууды фабрично- заводской хургуулида ошохысэ урлалһан байба. Залуу хубүүн тэрэ- нине хоёр—гурба дахин уншаад, хур- гуулида ошохо гэжэ сохом шийдээ хэбэртэй, правлениин конторо тээшэ хүйн шахуу ошобо.

Энэ үедэ правлениин гэгшүүд суг- ларанхай, ажахын дэлжээтэ асуудал зүбшэн хэлсэжэ дүүргээд байба. Конторын нүүдлэ таһалга сооһоо бухгалтерай шоотын абан хирэ хирэ болоод лэ тас-няс дуудлана. Са- ша хубүүн үлдэндэ байд гээд, тү- рүүлэгшын стол тээшэ ошобо.

—Би ФЗО-гэй хургуулида ошохом- ни, намайе табихыетнай ехэтэ гуй- наб,— гэжэ тэрэнэй хэлэхэдэ түрүү- лэгшэ гайханан шэнгээр урдаһань хараба. Тингээд юушье хэлэнгүй тойроод һууһан правлениин гэгшүүд- тэ хандажа:

—Таанад юун гэжэ һананат, нү- хэд? — гэбэ.

Колхознойгоо залуушуулай дунда энэ хубүүнэй хүндэтэй, ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг, эдэхитэй байһанине мэдэхэ туладаа арасаха хүн үгы байба.

Хоёр хонохон хойно Саша город мордоо бэлэй. Хургуулида хуража, мэрэгжэл олохон хэрэгтэй шиуу. Арадай ажахыда мэрэгжэл һайнтай кадрнууд шухала. Илангана мүнөө, хаа хаанагүй томо томо барилганууд, электростанцинууд, шэнэ совхозууд байгуулагдана. Энэ агуусхэ барилга- да модоо дархашуулай үүргэ, тэд- нэнэй ажал ямар ехэ гэшэб!

Үнгэрһэн жэлэй декабриин 16-най үдэр Александр Сафоновой ухаан боллодо наһан соошэ маргаташа- гуй юумэн болоһон юм. Тэрэ үдэр Александр Улан-Удын ФЗО-гэй хур- гуулиин үүдэе татажа ороо һэн. Са- ша модоо дархашуулай группата хуралсаха болобо.

Шэнэ ажабайдалда Александр түргэн дадаба. Тэрэнэй аалихан

абари зан, хамаг хурагшадтаа нүх- эрэй ёһоор хандадаг, тэрэнэй орол- долго, эрхим хуралсалын түрүүшын үдэрһөө коллективнэй дунда мэдэжэ болобо. Уданыгуйн үхэдэнь тэрэ- нине старостаар, һайндуранай спор- тивна нэгдэлэй комитетэй, мүн хургуулиин месткомой гэгшүүн бол- гоо һэн.

Уданыгуй теоретичеьскэ хурал- салаа дүүргэжэ залуу хүдэлмэриш- шэд бодото ажал дээрэ гарабад. Александр Сафонов группын нэгэ звено хүтэлбэрлэхөөр томилгодо- бо. Тэрэнэй звеногой гэгшүүд хүдэл- мэрингөө түрүүшын үдэрһөө эхил- хэ теоретичеьскэ эрдэмэ ажал дээрэ хэрэгжэжэ шадха байһанаа ха- руулба.

Александр Сафонов хургуулиа эрхимээр дүүргэжэ, дүрбэдэхи раз- рьдай модошо дарханай диплом абаба. Тэрэ үдэр Садын ажабайдал- да, тэрэнэй хуби заяанда эрид хуби- лалта болоо. Залуу модошо дархан хүдэлмэришэн ангиин бүлэдэ орол- собо. Саша фабрично-заводской хур- гуули дүүргэһээр хахад жэл шахуу боложо байна. Мүнөө тэрэ Городок городто ажаллана. Гэр байрын-ком- мунальна таһагай модошо дарха- шуулай бригадта ажаллаха зуу- раа, Александр Сафонов ажалай горьтойхон амжалта туйлана, һара бүрингөө даалгарины үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшэнь, түрүүшын һара- да даалгабаряа 157 процент дүүргэ- һэн байгаа һаа, удаалхан һарада 183 процент хүргэ һэн. Октябрь һа- ра соо даалгабаряа 220 процент дүүргэжэ мурсыөөнэй түрүү зэргээд гараһан байна. Тэрэ гэгээр түрүү зэргээ алданагуй. Залуу дарханай хэһэн ажалысэ харахадаа һайншысэ, гоёшысэ байдаг. Өөрингөө мэрэгжэл- дэ ехэ дуратай дээрһээ тэрэ нимэ амжалта туйлана гэшэ.

—Иамайе ажалда дуратайгаар, зоримгойгоор хүмүүжүүлһэн ФЗО- гэй хургуулиин багшанарысэ хээээдэ- шысэ маргаташгүй,— гэжэ тэрэ хэлэ- дэг.

Александр Сафоновой ажалладаг модошо дархашуулай бригада (бри- гадирын нүхэр Митин) москвагай- хидай шэнэ үүсэхэ дэмжэхэ зуу- раа, гэр байранууды капиталынаар заһабарилха жэлэйнгэе даалгари- не болзорһоон урид дүүргэхэ гэжэ шийдээ.

А. Антонов.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын мяха кон- сервын комбинатай хүдэлмэришан Алек- сандра Пагутина бэлэн болоһон продук- ци хайрсаглажа байна. Тэрэ хадаа ком- бинатай түрүү хүдэлмэришэн юм. Ла- ланайнгаа даалгарины 150—200 про- цент дүүргэнэ. А. Мантасвай фото.

Ажалайнгаа бүтээсы дээшлүүлжэ

Табадахи табанжэлэй түсэбье болзорһоон урид дүүргэхын түлөө тэмсэл республикыннай промысла- на предпринтинуудта үргэнөөр дэл- гэржэ байна. Тэрэ тооло темпийскэ заводой хүдэлмэришдэ ба инженерно- техническэ хүдэлмэришдэ социалистичеьскэ мурсыөөндэ эдэхитэйгээр хабаадалсан, продукци үй- лэдбэрлэхэ түсэбье һара бүхэнлэ болзорһоон урид дүүргэнэ. Тэдэнэр продукци үйлдэбэрлэхэ арба һаныс- гаа түсэбье 120 процент дүүргэ.

Заводой коллектив нимэ амжалта туйлаһынгаа хажуугаар Сталиннэй нэрэмжтэ колхозысэ нефтэ абаад, ажахыдань горьтойхон туһаламжа үзүүлжэ байна. Үнэниин тиновой байрын барилга дээрэ хүдэлмэриш- жэ байһан модоо дархашуулай нүх- эд Кириленко, Галавалских болон бусад энлэ үдэр бүрингөө нормме 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Н. Мещенин.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

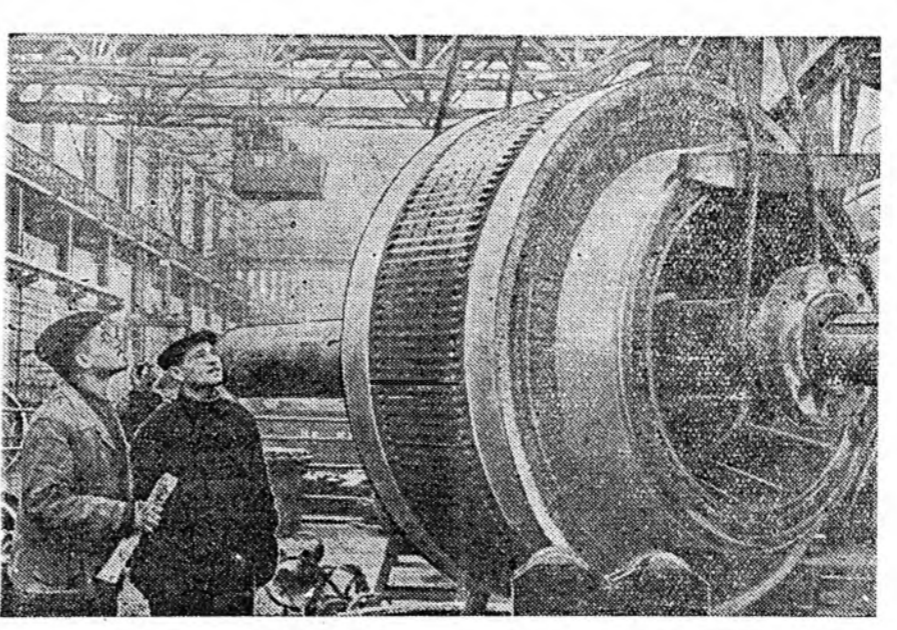
Контородо ажаллагшад станогууд, верстагуудта хүдэлмэрихэхээ ерэнэ

ЛЕНИНГРАД, ноябриин 27. (ТАСС). Контороһоо цехүүдтэ хүдэлмэрихэхээ ерэгшэдэй тоо Ленин- градтай предпринтинуудта олошорно. Сталиннэй нэрэмжэтэ металлческа заводой 70 гаран албахагшад хэдэ- хэн үдэрэй туршдаа цехүүдтэ хүдэл- мэрихэхээ ерэбэ. Табелышца К. Гро- мова, нарядчица И. Короткова, Т. Сергеева гэгшэд станогуудта хура- гнадаар хүдэлмэрихэхэ болобо. Оператор С. Качетов слесарна хэр- гэгтэ хуража байна. Лабораторни- нуудай нэгэндэ хүдэлмэрилдэг В. Волкова, С. Глазкова гэгшэд фре- зернэ станогуудта хүдэлмэрихэхэ болоо.

В. И. Лениннэй нэрэмжэтэ машина бүтээлгын невскэ заводой, Свердлов- оной нэрэмжэтэ станок бүтээлгын за- водой цехүүдтэ мүн лэ олон алба- хагшад хүдэлмэришдэ боложо ерэ- бэ.

Түсэбөө болзорһоон урид дүүргэбэ

ШАХТЫ, ноябриин 27. (ТАСС). «Шахтантрацит» гэжэ трестын 47- дохи номерой шахтын коллектив та- бадахи табанжэлэй түсэбье болзо- рһоон урид дүүргэхын түлөө мурсы- сөөндэ хабаадалсаад, эхэ амжалта туйлаба. Энэ коллектив обшественн нүүрһэнэй предпринтинууд сооһоо цүүрһэ малталгынга жэлэй түсэбье болзорһоон урид дүүргэбэ. 1955 оной түсэбтэ оруулагдан түрүүшын хэдэн эшelon антрацит эльгээгдэ.



Свердловскэ область. «Уралэлектрорпарат» гэжэ заводой хүдэлмэришдэ Москвагайхидай патриотичеьскэ үүсэхэ дэмжэн, табдахи табанжэлэй түсэбье болзорһоон урид дүүргэхын түлөө социалистичеьскэ мурсыөөндэ оролсоод, продукци гаргалгынгаа түсэбье 1950 оной хэмжээнтэй сасуулаад, 1955 ондо 2,4 дахин ехэ болгохо гэжэн уялда абаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хабаруулагын участогай мастер С. П. Гичигин (зүүн гарһаа), такедалжин А. С. Кебенков Дубоссарска ГЭС-тэ хэрэгжээдхэ генераторай бэлэн болоһон деталнуудысэ хаража байна.

ТАСС-эй фотоһоринно.

Хүдөө ажахын шэнэ барилгануудта мянга гаран проектүүд зохёгдобо

ТБИЛИСИ, ноябриин 27. (ТАСС). Тбилисинэе холо бэшэ газарта Дигоми гэжэ тосхондо хүдөө ажахысэ механизацилгын техникумэй гурбан дабхар байһан барилдажа дүүргэбэ. Тэрэ байһан соо хуралсалай кабинетүүд, лабораториууд, библиотекэ болон физкультурина зал бин юм. Энэ байһан «Грузсельпроектн» архитектурнуудэй зохёһон проек- тээр баригдаа. Энэ организациин проект зохёгшод Хашурска райондо барилдаха тиновой мастерской болон МТС-эй центральна буусын проект зохёжо байна.

«Грузсельпроектн» инженернууд болон архитекторнууд хүдөө ажахын шэнэ барилгануудта мянга гаран проектнүүдэе зохёгоо.

Волга шадарай тала газарай колхозуудта сөөрэмүүд баригдана

КУЙБЫШЕВ, ноябриин 27. (ТАСС). Волга шадарай тала газар- нуудта сөөрэмүүдэе барилхан хоёр- дохи Пестравска МТС-эй машинно- меллоративна отряд барилгынгаа сезо- ноние амжалтатайгаар дүүргэбэ.

Энэ отряд техникэсэ бүтээсэ эхэ- тэйгээр ашаглаа. Зүн, намарай үедэ газар малталгын ехэ хэмжээнтэй хүд- лэмэри хэгдэнэ байна. Хэрбээ 10 сөөрэм барилдахаар хараалагданан байгаа һаа, 3 сөөрэм үлүү барилдаа.

Пестравска районной колхозууд МТС-эй туһаламжаар сөөрэмэй ехэ ажахы байгуулба. Механизаторнууд 1949 онһоо эхилжэ 64 сөөрэм байгуу- лаа. Олохон ажахынууд мүнөө хэдэ хэдэн сөөрэмүүдтэй болобо.

Тала газарнуудтай сөөрэмүүдэй тоо Волга шадарай бусадшысэ райо- нуудта олошоржо байна. Мүнөө үедэ Куйбышевска обшественн колхозууд- та мянга хахад шахуу сөөрэм бин болоо.

Нүүрһэ малталгын 11
һарын программа
дүүргэгдэбэ

ВЛАДИВОСТОК, ноябриин 27. (ТАСС). «Приморскуголь» комбинат- дай предпринтинууд нүүрһэ малтал- гынгаа 11 һарын түсэбье болзорһоон урид үзгэлдэр дүүргэбэ. Үн- гэрэгшэ жэлэй энэ үетэй сасуулбал нүүрһэ малталга гурбан процетээр ехэ болоо.

Семипалатинска областьдо тарянай шэнэ совхозууд байгуулагдана

СЕМИПАЛАТИНСК, ноябриин 27. (ТАСС). Обшественн колхозууд, МТС- үд болон совхозууд энэ жэлдэ 162 мянган гектар шэнэ газар хахалба. Иртын шадархн таряа таригшад эрхэ жэлдэ 100 мянга шахуу гектар шэнэ газар хахалжа юм. Урджар- ска, Кокпектинскэ болон Макачинска районнуудта тарянай гурбан сов- хозууд байгуулагдаа. Эдэ ажахы

нуудта үржэл хайнтай ехэ газар, хүсэд хүрэхэ тарянадай культурануудай үрлэн үгтэбэ. Эндэ 500 хүн хүд- лэмэрихэхээ ерээ, тэдэнэрэй дунда олон механизаторнууд бин. Һая эрээ- шэдтэ дүрбэн квартиратай стандар- тна гэрнүүд, барилгын материалнууд асаргадана. Тэрэшлэн хүсэ ехэтэ техникэ, элдэб түхээрлэгшдэ эндэ асаргадана байна.

Газет, журналнуудыг олонийтын дунда олоор тараа

Манай оройн хүдэлмэрийн эрх, хөндөгчид, интеллигентид үдэр бүри газет, журнал уншагчид байгаа шаархал мунөө болонхой.

Советскэ хэблэл ажалшадые коммунистическэ хүмүүжүүлхэ хүсэртэ эбсэг мүн. Хэблэл хадаа марксизм-ленинизмийн бүгэдыг илагша сурталдыг олонийтэ ажалшадта дамжуула, городууд болон хүдөөгэй ажалшадтай политическэ эрдэмдэ дэжээлүүлгэдэнь, коммунистическэ байгууламтын зорилгонуудыг шиндхэлгэдэнь тэдэндэ тулалда. Манай хэблэл бүхн шэнэ, түрүү юумыг оролдосойгоор нэбтэрүүлнэ, хүдэлмэрин дутуунуудыг зорингоогоор шүүмжэлэлгэ бэсүүлнэ. Советскэ хэблэл хадаа бүхн дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хэрэгтэй түлөө тайлгалгаргүй тэмсэл хэнэ, Советскэ гүрэнэй эб найрамдалда дуратай гадаадын политическэ пропагандалоривална, шэнэ дай нүжэрөөхэ гэжэн империалистическэ этгээдүүдэй ханаашалгануудыг элишлэнэ.

Парти ба правительство ажалшадтай улам ургажа байһан идэйнэ ба культури эрилтэнуудыг хангахын, тэдэнийн коммунистическэ хүмүүжүүлхын түлөө эсэнь сусалһаггүйгөөр оролдохо зуураа, манай хэблэлдэ саашадан хүржөөхэ хэмжээнуудыг абана, газет, журналнуудтай тоос болон тэдэнтэй тиражыг жэл эрхэс түдэм олон болгоно. Мүнөө үедэ Советскэ Союз дотор ажаһуудаг бүхн арадуудай хэлэн дээрэ иймэ мянга үлүүтэй газет, нэгэ мянга хахад журнал хамта дээрэ 56 миллион тиражтайгаар гаргагдана, жэлэй турша соо 9—10 миллионд шухуу хэнэ газет, журнал хэблэгдэнэ.

Советскэ хэблэлдэ хүржөөхэ ба бэхжүүлхэ тухай парти болон правительствоын тои эхэ оролдогто гаргадаг байһанын манай Бурят-Монголой АССР-эй жэшээ дээрэнь эли тодоор харгадана. Мүнөө республика дотор гурбан республика, 25 район ба городской 4 тиражна газетүүд хэблэгдэнэ. «Агитаторай блокнот» гэжэ журнал мун тэ хэблэгдэнэ. Республикын газет, журналнуудай тираж хамта дээрэ 100 мянга үлүүтэй хэблэг болдог юм. Республикын ажалшад хэдэн олон мянга хэлэг центральна газет болон журналнуудыг абжа уншадаг. Газетүүдыг болон журналнуудыг захижа абадаггүй колхозниигүй, али хүдэлмэриншэнэй бүлэ манайда тон хомор болонхой. Республика дотор дунда зэрээр гурбан хүнэй нэгэнийн газетэ захидаг юм.

Мүнөө коммунистическэ байгууламтын зорилгонуудыг советскэ хүнүүдэй амжалтайгаар шиндхэжэ, хүдөө ажыхыг ба арадай үргэн хэрэглэлэй эд барна үйлдэбэриг эрид хээрэ дэжээлхын түлөө, орон дотор эдэ хоолой зүйлүүдыг элбэгээр үйлдэбэриг түлөө шэн зорингойгоор тэмсэжэ байһан үедэ хэблэлэй үргэ ба удхашанар хэмжээлээшгүйгөөр ургажа байна. Тиймэньэ газет болон журналнуудыг бүри олоор тараажа, советскэ хүн бүхэндэ хүргэхэ тон шухала байна.

Бүхн орон доторхидо адьяар манай республикын аймагууд болон городуудта 1955 оной газет, журнал тараалга мүнөө ябажа байна.

Предприятиинуудта, колхозуудта, МТС-үүдтэ, эмхи зургаануудта болон йуралсалай газарнуудта хэблэл тарааха хэдэн зуун пунктууд хүдэлмэринэ. Газетэ тараалгада олонийтын түлөөлэгшэд үргэнөөр хабаадуулагдана. Газетэ тараалгыг амжалтайгаар үнгэргэхэ гэжээ, тайлбарилан хэлэбэл, газетэ болон журналнуудтай тиражыг зүбөөр хубаарилан тараажа, хүн зоний эрилтэ зүбөөр хангаха гэжэн шухала зорилго болно.

Ахын Баргажанай, Хойто-Байгалай, Сэлэнгийн ба бусад зарим аймагуудта газет, журналнуудыг тараалга эмхитэйгээр үнгэргэдэнэ. Жэньэхэдэ, мүнөө үедэ Ахын аймаг хадаа тэрэндэ үгтэһэн центральна ба нотагай газет, журналнуудыг бүлтись тараагаад байна. Эндэ колхозниигүй, хүдэлмэриншэнэй ба албахагшын бүлэ бүхэн шахуу газетэ гү, али журнал захилан байха юм.

Гэбшье, республика дотор юрэнхы дээрнэ абажа үзэхэдэ, газет, журнал хангалтаггүйгөөр тараагдажа байна. Ноябрьн 25-най мэдээгээр центральна газетүүдыг тараалга—65 процент, республиканскэ—60 процент, район бо болон городской газетүүдыг тараалга сройдоол 50 процент дүүргэдэнь байха юм. Хүдөө ажыхын, ой модоний промышленостин талаар гарадаг газет, журналнууд, тэршэлэн залуушуудыг газетүүд илаганаа нулаар тараагдана.

Газетэ тараалгаар Иволгин, Заиграй, Бичурин, Хорин, Мухаршэбэри, Кабанскын ба бусад зарим аймагууд эхээр гэгдэнэ. Жэшээхэдэ, Иволгин аймагта центральна газет, журналнуудыг тараалга шөө октябрида эхилэн аад, тэдэний тарааха түсэб оройдоо 50 процент, республиканскэ ба аймагай газетүүдыг тарааха түсэб мун 19 процент дүүргэдэнь байха юм. Хүдөө ажыхын асуудалда хамаатый хэблэл Кабанскын ба Мухаршэбэри аймагуудта оройдоо 25—30 процент дүүргэдэнь байна. Заиграй аймагай зарим колхозууд, (жэшээхэдэ, Карл Марксин нэрэмжтэ, «Красный опьтник»), тэршэлэн модо бэлдэхэлэй зарим участогууд мүнөө хүрэтэр газетэ захяагүй байһанар. Кударын аймаг мун лэ нимэ байдалтай. Эндэ холын фермэнүүдтэ, гүүртэнуудтэ болон отарануудта байдаг малшадай олонхын газетэ захяагүй байһанар.

Эдэ аймагуудта газет, журналнуудай хангалтаггүйгөөр тараагдажа байһанын юугээр тайлбарилгадана гэжэхэд, тэндэ түрүүшын үдэрнөө эхилэн хүн зоний дунда ойлгууламжын хүдэлмэри муугаар табиндана, хэрэгтэй газет, журналнуудтаа хаадагүйгөөр, түргэнөөр захижа абаха шухала эрхэ байдал ажалшадта олгогдоогүй байшоо. Жэшээхэдэ, Бичурин аймагай колхозниигүүд, механизаторнууд, багшанар, агрономууд газетэ захижа аргагүйгэдэ, юуб гэхэдэ, эндиэн тосхонуудта газетэ захюулха пунктууд хомор, олонийтын түлөөлэгшэд үсөөнөөр томилгогдонхой юм.

Партийн олон айкомууд болон горкомудта, хамагай түрүүндэ, тэдэнтэй пропаганда ба агитацион таһагууд газетэ тараалгын хүдэлмэринөө зайсашоод, элэ талаар бодото байдал дээрнэ, колхозниигүүд ба интеллигентээр өөндэтөө библиотекнуудыг суглуулжа, тэрэнээ элдэб номуудтаар саг үргэлжэ нэмээдэг. Энэ хада манай хүнүүдэй культури талаараа ургагыг эли тодоор гэршэлнэ.

Манай оройн алишье булан тохойдо ажаһууһан хүн зондо номуудыг түргэнөөр хүргэхын туллада парти, правительство эх ахарал гаргана. Энэниин гэршэлхын тула нэгэ нимэ жэшээ харуула. Иүүлэй жэлүүдтэ манай республикада дайнай урда тэхидэ орходоо дурбэ дахин эхэ (урайшайханай, политическэ, хүдөө ажыхын, техникескэ болон бусад литературы) номууд асаргадана. 1953 ондо урда жэлэйхидэ орходоо 30 процент үлүү эхэ ном республикада эльгээгдэбэ. Харин энэ жэлэй 9 һарын турша дотор бүхн 1953 ондо асаргадана номуудай хэмжээндэ хүргэдэнь байна.

Бурят-Монголой номой хэблэл дайнай урда тэхидэ орходоо хоёр дахин үлүү эхэ урайшайханай, политическэ ба хүдөө ажыхын литературы элдэб номуудыг хэблэн гаргана. Манай республикын уншагшад марксизм-ленинизмын классигүүдэй зоёолнуудыг, Сталинска шанда хүртэһэн советскэ элитэ эхэ уранзоёолношодой номуудыг, промышленостин ба хүдөө ажыхын түрүүшүүдэй дүй дүршэл тухай брошюрнуудыг өөрингөө түрэлхи хэлэн дээрэ уншаха аргатай болонхой.

Кинготоргын, Союзпечати ба эд хэрэгтэйгэдэй кооперацион олон тоото магазинуд ажалшадтай дунда номуудыг тараана. Москвада гү, али республика дотороо хэблэгдэнэ шэнэ номуудыг городой ба хүдөөгэй уншагшадта саг дарында хүргэхэ бүхн арга боломжо манда бии.

Гэбшье, ажалшадтай дунда номуудыг тарааха хэрэгтэ үшөөл эхэ дутагдалууд тохоболдоор гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Номуудай дутуугаар хэблэгдэлгэ байһан дээрнээ эгээн түрүүндэ ажалшадтай эрилтэ шадангуйбди. Гэхэтэй хамта, уншагшадта хүрэхэ ёһотой номууд зарим үедэ номой базанууд ба магазинуудай складууд соогчр хэбтэжэ байдаг. Энэ юун дээрнээ болонбон гэхэдэ, худалдаа наймаанай олохон организацинууд ном худалдаха талаар амаршыг ёһо гүрим сахинагуй.

Хүдэлмэриншэд, колхозниигүүд, багшанар, хүдөө ажыхын мэргэжэлтэд өөндэтөө хэрэгтэй болонбон номуудыг бэлэрээд заримдаа олохо ядана. Харин тэдэнь номой магазинай ношо ношохой соо даргадлаа хэбтэжэ байдаг. Магазинай хүдэлмэриншэд тиймэ номо бишье гэгжэ огто мэдэлдэгүй.

Хүдөөгэй эд хэрэгтэйгэдэй обшествын магазинууд хүн зоний дунда номуудыг дэлгэрүүлхэ талаар тон харюусалгатай үүргэ дүүргэдэг. Юуб гэхэдэ, Кудуртын министртын пунктотын кинготорг иматгал аймагуудай центруудтэ, мун тэршэлэн үсөөхэн колхозууд ба МТС-үүдтэ өөрингөө магазинуудтай ха юм, эгээл тиймэньэ потребкооперацион магазинууд эхилхидэ хуагэтай уншагшадтай эрилтэнуудыг хангаха ёһотой болно. Тээд ном наймаалай «ашаг олозгой», хоёрдох эргэнь хэрэг гэжэ тоолодог селпонууд оло.

Ном тараалгын һара хадаа эдэ бүхн дутагдалнуудыг усалдажа, бүхн номой магазинуудай хүдэлмэринэ эмхитэй гүримтай болгохо, тэршэлэн потребкооперацион селдэ ном худалдаха хэрэгтэ найжаруулха зорилготой. Складуудта ба магазинуудта мун хэбтэжэ байһан номуудыг уншагшадта дүтэлүүлхэ шухала. Тийхын тулада номуудыг магазин соо оруулаа лэ, хэрэг дүүрэдэг бэшэ юм. Харин тэндэнь ороходоо уншагшадтай бэдэржэ зобонгуйгөө олохо номуудыг дэлгэн табиха ёһотой болно. Кинготоргын, Союзпечати ба потребкооперацион магазинуудта номуудыг худалдаха гадна, энэ һарын үедэ городууд ба аймагай центруудтэ номой базанууд эхилхидэ, киоскууд ба ларегууд шэнээр нээгдэхэ, тэршэлэн хүн зоний гүр байрануудар ябажа номуудыг худалдаха эмхидхэгдэхэ байна. Эдэ бүгдэ мун лэ худалдаа наймаанай түсэб дүүргэхын тула хэгдэнэ бэшэ, харин ажалшадтай ургажа байгаа эрилтэнуудыг хангахын тула, номуудыг олонийтэ уншагшадта хүргэхын тула хэгдэнэ гэжээ.

Ном наймаалагд хүдэлмэрилгэшдэй нэгэ зүблөөн дээрэ нүхэр А. И. Микоян илгээ хэлэа һэн: «...олонийтын талаһаа харахад, номууд гэжээ эд бараан бэшэ, харин пропагандын шухалын шухала эбсэг, хүн зонин эмхидхэхэ эбсэг мүн. Ном наймаалагша хадаа культури хүдэлмэрилгэш гэжээ. Таанар номуудтай шанарыг мэлэхэ, ойлгохо ёһотой. Номуудай удхыг тайлбарилжа, хүнийг хонирхуулхын ба тэрэнийг худалдажа шадхын тула номуудта дурлаха, тэдэнийг мэлэхэ хэрэгтэй».

Ном наймаалагшад гансагыг ямар ном худалдажа байһана мэдэхэ бэшэ, харин ямар ном, хэндэ худалдаха ёһотой, ямар асуудалаар хүнэй йуралбал, али ном дуралдаха хэрэгтэй гэжэ ойлгохо, худалдан абагшад хэрэгтэй гүримтай болгохо, тэршэлэн потребкооперацион селдэ ном худалдаха хэрэгтэ найжаруулха зорилготой. Складуудта ба магазинуудта мун хэбтэжэ байһан номуудыг уншагшадта дүтэлүүлхэ шухала. Тийхын тулада номуудыг магазин соо оруулаа лэ, хэрэг дүүрэдэг бэшэ юм. Харин тэндэнь ороходоо уншагшадтай бэдэржэ зобонгуйгөө олохо номуудыг дэлгэн табиха ёһотой болно. Кинготоргын, Союзпечати ба потребкооперацион магазинуудта номуудыг худалдаха гадна, энэ һарын үедэ городууд ба аймагай центруудтэ номой базанууд эхилхидэ, киоскууд ба ларегууд шэнээр нээгдэхэ, тэршэлэн хүн зоний гүр байрануудар ябажа номуудыг худалдаха эмхидхэгдэхэ байна. Эдэ бүгдэ мун лэ худалдаа наймаанай түсэб дүүргэхын тула хэгдэнэ бэшэ, харин ажалшадтай ургажа байгаа эрилтэнуудыг хангахын тула, номуудыг олонийтэ уншагшадта хүргэхын тула хэгдэнэ гэжээ.

Ном наймаалагшад гансагыг ямар ном худалдажа байһана мэдэхэ бэшэ, харин ямар ном, хэндэ худалдаха ёһотой, ямар асуудалаар хүнэй йуралбал, али ном дуралдаха хэрэгтэй гэжэ ойлгохо, худалдан абагшад хэрэгтэй гүримтай болгохо, тэршэлэн потребкооперацион селдэ ном худалдаха хэрэгтэ найжаруулха зорилготой. Складуудта ба магазинуудта мун хэбтэжэ байһан номуудыг уншагшадта дүтэлүүлхэ шухала. Тийхын тулада номуудыг магазин соо оруулаа лэ, хэрэг дүүрэдэг бэшэ юм. Харин тэндэнь ороходоо уншагшадтай бэдэржэ зобонгуйгөө олохо номуудыг дэлгэн табиха ёһотой болно. Кинготоргын, Союзпечати ба потребкооперацион магазинуудта номуудыг худалдаха гадна, энэ һарын үедэ городууд ба аймагай центруудтэ номой базанууд эхилхидэ, киоскууд ба ларегууд шэнээр нээгдэхэ, тэршэлэн хүн зоний гүр байрануудар ябажа номуудыг худалдаха эмхидхэгдэхэ байна. Эдэ бүгдэ мун лэ худалдаа наймаанай түсэб дүүргэхын тула хэгдэнэ бэшэ, харин ажалшадтай ургажа байгаа эрилтэнуудыг хангахын тула, номуудыг олонийтэ уншагшадта хүргэхын тула хэгдэнэ гэжээ.

Ном наймаалагшад гансагыг ямар ном худалдажа байһана мэдэхэ бэшэ, харин ямар ном, хэндэ худалдаха ёһотой, ямар асуудалаар хүнэй йуралбал, али ном дуралдаха хэрэгтэй гэжэ ойлгохо, худалдан абагшад хэрэгтэй гүримтай болгохо, тэршэлэн потребкооперацион селдэ ном худалдаха хэрэгтэ найжаруулха зорилготой. Складуудта ба магазинуудта мун хэбтэжэ байһан номуудыг уншагшадта дүтэлүүлхэ шухала. Тийхын тулада номуудыг магазин соо оруулаа лэ, хэрэг дүүрэдэг бэшэ юм. Харин тэндэнь ороходоо уншагшадтай бэдэржэ зобонгуйгөө олохо номуудыг дэлгэн табиха ёһотой болно. Кинготоргын, Союзпечати ба потребкооперацион магазинуудта номуудыг худалдаха гадна, энэ һарын үедэ городууд ба аймагай центруудтэ номой базанууд эхилхидэ, киоскууд ба ларегууд шэнээр нээгдэхэ, тэршэлэн хүн зоний гүр байрануудар ябажа номуудыг худалдаха эмхидхэгдэхэ байна. Эдэ бүгдэ мун лэ худалдаа наймаанай түсэб дүүргэхын тула хэгдэнэ бэшэ, харин ажалшадтай ургажа байгаа эрилтэнуудыг хангахын тула, номуудыг олонийтэ уншагшадта хүргэхын тула хэгдэнэ гэжээ.



Түмөр замай Улан-Удэ станциин паровозно депогой коллектив москвалыгидай патриотическа үүсхэл дамжэн, табиха табилгалтай түсэбтэ болзорноһон урид дүүргэхын түлөө тэмсэн. Депогой шухалгын дехын шэһен Анна Васильевна Сидоркина социалистическэ мурисоонд түрүүлэн, хадаан соогоо даалгара 150 процент дүүргэе.

З. Веснинагай фото.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ТЕХНИКУМДЭ

ШЭНЭ СЕКЦИ ЭМХИДХЭБЭ
Боксдо һураха дуратай студентнэри үүсхэлээр боксын секци хаяхан нээгдэб. Секцие И разрядтай боксёр Николай Кушнарев хүтэлбэрилэ. Эндэ һураалсажа байгаа залуушуул боксын техникыг оролдогтоо шуудла.

КОЛЛЕКТИВНЭЭР КОНЦЕРТ ХАРАНА

Студентнэри городой театруудта харуулагдажа байгаа шэнэ шэнэ жүжгүүдыг коллективнээр ошожо хардаг заншалтай.
Сталинска шангай лауреадууд В. Софроновой «Зүрхэн хүлсэсэгэй», К. Симоновэй «Нэгэ дуранай түгжэ» гэжэ жүжгүүдыг тэдэнэр хараа, М. Глинкын «Иван Сусанин» гэжэ опер шагнаа.

ЛЕКЦИ БОЛОБО

Советскэ артиллеристүүдэй Үдэртэ зориулагдана лекцие эндэхи клуб соо Д. О. Буджапов хаяхан уншаба. Эндэ байһан студентнэр лекцие эхтэ хонирхон шагнаа. Лекциин һүүлээр танца, бохор болохо, вечер хүюунээр үнгэрһэн байна.

Н. Кузьмин.

1955 оной түсэбөөр хүдэлмэринэ

Республикын Эдэс хоолой министртын Кяхтын ливан завод үнгэрһэн 9 һара соо жэлэингэ түсэб амжалтатыйгаар дүүргэһэнэй түлөө БМАССР-эй Министруудэй Советэй болон обпрофсоведэй дамжуулын Улаан тугта хүртэһэн байгаа.

Тэдэнэр октябринагаа түсэб 17 үдэр соо дүүргэһэн байха юм. Мүнөө энэ коллектив 1955 оной түсэбөөр хүдэлмэрилжэ байна.

Эб найрамдал ба Европодо аюулгүй байдалыг хангаха талаар европейскэ ороноудай Зүблөөндэ хабаадаха СССР-эй Делегациин состав тухай

СССР Союзай Министруудэй Совет хадаа эб найрамдал ба Европодо аюулгүй байдалыг хангаха талаар европейскэ ороноудай Зүблөөндэ хабаадаха СССР-эй Делегациин состав тухай.

Делегациин составта СССР Союзай Министруудэй Советэй Түрүүлэгшын Нэгэдхи Орлошо, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов (делегацие Толгошшо), СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Нэгэдхи Орлошо А. А. Громыко, РСФСР-эй

Министруудэй Советэй Түрүүлэгш А. М. Пузанов, Украинска СССР-эй Министруудэй Советэй Түрүүлэгш Н. Т. Кальченко, Белорусска СССР-эй Министруудэй Советэй Түрүүлэгш К. Т. Мазуров, Латвийска СССР-эй Министруудэй Советэй Түрүүлэгш А. А. Мюрисен, Литовско СССР-эй Министруудэй Советэй Түрүүлэгш М. А. Гедвилас, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлошо В. А. Зорин гэгидэ оролсоно.

Хургуулийн ажсабайдалһаа

ТҮРЭЛХИДЭЙ СУГЛААН

Һураалсалай шэнэ жэлэй эхилхэнэ хойшо Хэжээнгийн аймагай Чесанын долоон жэлэй хургуулиин багшанарай коллектив комсомольско, пионерскэ организацинуудтаа хамта һураалсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриг найжаруулхын тулада бага бэшэ оролдогтоо гаргана байна. Энэжэй ашаар һураалсалай жэлэй түрүүлшын хоёр һара соо нелдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо эхэ амжалта туйлагдаа. Энэ амжалтаараа ханаагаа амарангуй, тус хургуулиин багшанарай коллектив һураалсалай шанарыг найжаруулхын түлөө элбэхитэйгээр тэмсэн. Тийхэ зуураа түрэлхидэй дунда ажуулагдадаг хүдэлмэри найжаржа байна.

Нэнэжэй ашаар һураалсалай жэлэй түрүүлшын хоёр һара соо нелдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо эхэ амжалта туйлагдаа. Энэ амжалтаараа ханаагаа амарангуй, тус хургуулиин багшанарай коллектив һураалсалай шанарыг найжаруулхын түлөө элбэхитэйгээр тэмсэн. Тийхэ зуураа түрэлхидэй дунда ажуулагдадаг хүдэлмэри найжаржа байна. Ноябрьн 14-д энэ хургуулида түрэлхидэй суглаан болоо. Хургуулиин клубай уужам, һаруул зал соо хүн зон олоороо сугларба. Энэ суглаанда холын һуурин газарнуудһаа, мун фермэнүүд, бригаданууд дээрнээ һурагшадтай түрэлхид олоороо эрбэ.

Суглаанай болохоёо байһан тухай түрэлхидэй хэдэн үдэр урид дуулгадана байгаа.
Энэ суглаан дээрэ «Хүхиүүдыг һурааха ба хүмүүжүүлхэ гэжээ түрэлхидэй уялга мүн» гэжэн элбэхидэ багша нүхэр Х. Осорова, «Һурагшын сүлөөтэй сагаа зүбөөр хураарилха тухай» гэжэн элбэхидэ сантарна врач нүхэр Матвеева хэ-

нэн байна. Түрүүлшын элбэхидэй тодорхой баримтанууд ба жэшэнуудын энэ хургуулиин ажсабайдалһаа абтаһан байжа, түрэлхиде илангаа хонирхуулба. Баян дүй дүршэлтэй болоһон багша Хана Осорова Осорова үхибүүднэ бүлэ соогоо ба хургуулиһаа ондоо тээ хайһан гэжэ зүбөөр хүмүүжүдэхэ тухай түрэлхидтэ дэлгэрэнгээр хэлэжэ үгэбэ.
Элбэхидэй түрүүлэр түрэлхид Р. Буиндуев, С. Буханев, Дианов болон бусад үгэ хэлэбэ. Энэ суглаан һурагшадтай эхэ, эсгэнэртэ нилээд эхэ туһа хүргэхэ байха гэжэ үгэ хэлэһэд онсо тэмдэглэбэ.

Хургуулида һуража ябаһан хүбүүд, басгад тухайгаа энэжэй хойшо анхаралаа эхээр табидга болоһон, багшанарай хүдэлмэриг саашада элбэхитэйгээр туһалжа байхобди гэжэ тэндэ сугларһан түрэлхид мэдүүлбэ.
Суглаанда хабаадагшад хургуулиин гэр байрыг эхэ болгохо, тэдэний тойруулан элдэб модонуудыг тариха тухай ба бусад олон дуралхануудыг оруулба. Мүн нимэ суглаануудыг байд гээд лэ үнгэргэжэ байхыг тэлэнэр хүсэбэ.

Суглаанай һүүлээр хургуулиин клубай сиед дээрэ һурагшадтай хүсөөр бэлдэхэдэһэн концерт харуулагдаһан байна.
Б. Намжилов.

Цехын улаан буланда

Улаан-Удын Лениней орденот паровозо-вагонно заводой инструментальна цехын улаан булан хүдэлмэриншэдэй дунда нитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха гуламта болонхой. Энэ улаан булангыг ёһото клуб гэгдэнэ болохо юм. Эндэ сиедтэй, 100 гэрэн хүнэй һууритай залһаа гадна, шатар, даам, домино, наадаха тухай тайлганууд бии. Тэршэлэн эндэ политическэ болон научно-атетическэ темээр лекцинууд уншагдадаг байна. Заводой үйлдэбэриин новаторнууд өөндэһэнгөө дүй дүршэл тухай хөөрлөөнуудыг хэнэ. Улаан булангайнгаа сиед дээрэ табигдана урайшайханай самодельностин концертүүдыг цехын хүдэлмэришэд хээр хонирхон хардаг.
Хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мурисөөнэй дун-

гүүд показателлиин болон хүндэлэ-лэй досканууд дээрэ согсолгонд харуулагдадаг. Солото строгальщик, СССР-эй Верховно Советэй депутат Курочкин, токарный Поляев, Самсонов, Плотников гэгшэдэй, слесарьнууд Медведев, Черкашин болон бусад түрүүлшүүдэй нэрүүд хүндэлэлэй доска дээрэ бээшэтэй. Энэ цехын улаан парижуулагдаһа-технолог Пустовалов, слесарь Чепелев, цехын начальнигийн орлошо Шляхов ба бусадтай хэлэн хүдэлмэри ханада үлгөөтэй байһан диаграмма, плакатуудһаа хаража болохо байна.
Ингэжэ цехын улаан булан хүдэлмэришэдэй сүлөөтэй сагаа культурунаар үнгэргэхэ газарын болохой.
М. Власевский.

НОМ ТАРААЛГЫН ҺАРА

Энэ жэлэй ноябрийн 25-һаа манай республика дотор ном тараалгын һара эхилбэ. Партиина организацинуудай хүтэлбэри дотор ажуулагдажа байгаа энэ шухала кампанида культуриин эмхи зургаануудтай хүдэлмэрилгэшдэ, бүхн олонийтэ тон элбэхитэйгээр хабаадалсаха эрэгтэй.

Манай орон дотор ном гэжэ политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ, ажалшадтай культури хэмжээ дэжээлүүлхэ ба тэдэний коммунистическэ хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ шухала ээбсэгүүдэй нэгэн болонхой.

Эгээл тиймэньэ эрдэм ухаанай али бүхн халбаринуудта элдэб номуудыг абан бүри олоор хэблэхэ ябадалда парти, правительство үдэр бүри анхарал табина. Гансахан 1954 оной турша дотор Советскэ Союзда нэгэ миллионд шухуу ном ба брошюрнууд хэблэгдэн гаргаа. Урайшайханай, техникескэ, политическэ, научноппулярна болон бусад литературы элдэб номууд хэдэн миллион тиражтайгаар хэблэгдэнэ.

Тиймэньэ, номууд үшөөл дуталдаг байһанар. Ушар юуб гэхэдэ, номуудыг хэблэн гаргаха ябадал ажалшадтай культури эрилтэнуудэй ургагыг хүсэһэнгүй бишу. Советскэ засагай жэлүүдэй үедэ хүн бүхэн үзэг бэшгэ мэдлэг боллоо. Илангаа мүнөө үедэ хүдэлмэриншэд, колхознигууд, интеллигентин түлөөлэгшэд үдэр бүхэндэ ном уншагчгүйгөөр ажаһуулжа шадхана болонхой. Ном хадаа советскэ хүнэй сан хүсэриин, заабари һурагал үгтэһэн болонхой. Уншагшадтай эрилтэ хангахын тула городууд ба хүдөө шотагуудта элдэн олон библиотекнууд бии болгогдон байна. Тэрэнһээ гадна, хү-

дэлмэришэд, колхозниигүүд ба интеллигентээр өөндэтөө библиотекнуудыг суглуулжа, тэрэнээ элдэб номуудтаар саг үргэлжэ нэмээдэг. Энэ хада манай хүнүүдэй культури талаараа ургагыг эли тодоор гэршэлнэ.

Манай оройн алишье булан тохойдо ажаһууһан хүн зондо номуудыг түргэнөөр хүргэхын тулада парти, правительство эх ахарал гаргана. Энэниин гэршэлхын тула нэгэ нимэ жэшээ харуула. Иүүлэй жэлүүдтэ манай республикада дайнай урда тэхидэ орходоо дурбэ дахин эхэ (урайшайханай, политическэ, хүдөө ажыхын, техникескэ болон бусад литературы) номууд асаргадана. 1953 ондо урда жэлэйхидэ орходоо 30 процент үлүү эхэ ном республикада эльгээгдэбэ. Харин энэ жэлэй 9 һарын турша дотор бүхн 1953 ондо асаргадана номуудай хэмжээндэ хүргэдэнь байна.

Бурят-Монголой номой хэблэл дайнай урда тэхидэ орходоо хоёр дахин үлүү эхэ урайшайханай, политическэ ба хүдөө ажыхын литературы элдэб номуудыг хэблэн гаргана. Манай республикын уншагшад марксизм-ленинизмын классигүүдэй зоёолнуудыг, Сталинска шанда хүртэһэн советскэ элитэ эхэ уранзоёолношодой номуудыг, промышленостин ба хүдөө ажыхын түрүүшүүдэй дүй дүршэл тухай брошюрнуудыг өөрингөө түрэлхи хэлэн дээрэ уншаха аргатай болонхой.

Кин

Торин аймагай хүдөө ажыхын выставкэнээ

Баяхан Торин аймагай центр доодо-Торидо аймагай хүдөө ажыхын выставкэ болобо. Тэрэндэ аймагай 200 шахуу түрүүшүүл хабааталса.

Аймагай колхозууд болон МТС-д ажыхын мүнөө жэлдэ муу бэ-шээр хүдэмэрлөө гэжэ выставкэдэ табигдаһан олон тоото экспонатнууд харуулаба.

Соведүүдэй байшангай урдахи ехэ талмай дээрэ асаргадан элдэб трактор, машинанууд, томо үүлтэри манууд харуулаһан байрнууд байла. Колхозингууд болон механикаторнууд, машал болон тарьяал дүй дүршэл тухайгаа, туйлаһан амжалтанууд тухайгаа һонирхон нэрлэһэн.

Соведүүдэй байшан соо аймагай хүдөө ажыхын түрүүшүүлэй туйлаһан амжалтанууды харуулаһан олон янзын экспонатнууд, диаграмманууд, зурагууд ба табличанууд би байба.

Жэл бүри МТС олон машинанууды абана. 1950 оной хошой энхдэй МТС-үүдэй тракторна парк 23 процент урга, хүдөө ажыхын машинанууд 290 холо гаранаар олоһороо. Өрөөнэй ашаар энэ жэлэй полесвой хүдэмэрлэдэ 1450 мориной, 730 хүнэй хэжэ ажал үдэр бүхэндэ машинаны хүсөөр дүүргэгдэжэ байгаа.

Торин МТС-эй түрүү механикаторнууды харуулаһан фотомонтаж эхэ уран гоёр зохёогдонхой. Тракторист В. П. Мельниковэй фотозурамы харанилди. Энэ нүхэр сезон соо «С-80» трактораар 1215 гектар газар элдүүригээр зураа, 11,1 центнер оршон айма. Мүн трактораа холодо техникескэ һайнаар харуулаһан тула зайбарилга дээрэ 3 мянга шахуу түхэриг алмангай байна.

Бургалтайн МТС-эй тракториста Г. В. Гармаева «НАТИ» трактораар 864 гектар элдүүрилжэ, сезон соогоо 573 ажалта үдэр олоо. Мүн энэ МТС-эй дүрбэдхэй тракторна бригада (бригадиринь нүхэр Цыденов) тракторна хүдэмэрлингөө жэлэй түсэбтэ 102 процент дүүргэжэ.

Энэ жэлдэ Сталинэй нэрэмжтэ колхоз (түрүүлэгшн нүхэр Григорьев) 1606 гектар талмайга бүриһөө 8,44 центнер, тэрэ тоодо 327 гектар дээрлээ ба бүрини 12,2 центнер шениһе хураагаа. Колхозой тарьяанажалай хоёрдох бригада 47 гектар дээрлээ ба бүрини 19,5 центнер шениһе хураһан байна. Тарьяанажалай талмай энэ колхоз айма соогоо түрүү юм. Колхозой полесодууд агроном Ф. В. Павловай хүдэлбэри доро агротехническэ түрүү арганууды хэрэглэн хүдэмэрлингөө ашаар нимэ амжалта туйла.

Мүн энэ колхозой огородно бригадын туйлалта выставкэ дээрэ үргөөр харуулагдана. Нүхэр Колдинагай хүдэмэрлэдэг огородно бригада энэ жэлдэ гектарһаа 144 центнер капуста, 140 центнер помидор, 180 центнер үгэрсэ, 121 центнер морковь, 102 центнер һонгино хураһан байна. Бригадын хүдэмэрлэгшэд парингуудаа хаһа болзор соонь бэлдэһэнэй, рассадануудаа горшоогоннууд соо һуулгажа ургуулаһан ашаар нимэ амжалта туйлаа. Колхоз 1953 ондо огородно 932 түхэригэй олоо оруулаһан байгаа һаа, энэ жэлдэ 71 мянган түхэригэй олоо оруулаба.

Нингын малажалай ашаг шэмье дээшлүүлхын түлөө эгээн түрүүн тэжээлэй бата бэхи база байгуулаха хэрэгтэй гэжэ һайнаар ойлгоһон түрүү колхозууд тэжээл бэлдэхтэй тусгаар бригаданууды эмхилдэһэн байна. Выставкэ дээрэ «Улаан Бургалтай» колхозой дуговодууд Н. Б. Цыбинов, Л. Л. Лубсанов гэгшэдэй амжалтанууд харуулагдаа. Энэ хоёр дуговодууд сабишалаанда үбэлэй үдэр нар шибэх гаргадаг, саһа тогтоолог ба зунай үдэр хоёр удаа үйлэдаг байна. Тингэжэ тэдэр энэ жэлдэ 100 шахуу гектар дээрлээ га бүрини 20 центнер шэмэ һайнтай үблэ хураагаа. Маленковой нэрэмжтэ колхозой тарьяанажалай гурбалхай бригада 8 гектар кукуруза тариха, га бүрини 130 центнер ургаса хураагаа.

Мүн энэ малажалай түрүүшүүлэй амжалтанууд харуулагдаа. «Коммунизм» колхозой һааншан М. А. Иванова шотагай үүлтэрэй үнээн бүриһөө 893 литр һу наагаа, «Улаан Бургалтай» колхозой һааншан Д. Д. Гармаева 11 үнээнһээ 11 тугал абажа, хоролтогуйһөөр түлжүүлээ, үнээн бүриһөө 850 литр һу наагаа.

Үнгэржэ байгаа ажыхын жэлэй зарин тэды дунууды хараад үзэхэдэ, аймаг дотор малажалы саашаа амжалтатайгаар жүжжөө, тарьяанай элбэг ехэ ургаса ургуулаха арга боломжо йһала би байна.

Хүдөө ажыхы саашадан жүжжөө хэрэгтэ машинно-тракторна станцинууд гол үүрэг эзэлнэ. Тэдэ, Торин (директорын нүхэр Краснов), Бургалтайн (директорын нүхэр Потанов) МТС-үүд энэ үүргээ үшөө һайнаар дүүргэжэ шладагуй байһаар. Эдэ МТС-үүд би байгаа механикаторнууды түлээ ашаглажа шадангауй. Хабарай тарилгы, мүн хураалгын үдэр трактор, комбайнуудай олонхын элбэргэ һаатагдай байгаа. Тэрэнэй гэмээр Торин аймаг хураалгын талаар республика дотороо эгээн һүүлдэ йбаһан байха юм.

Мүнөө малай үбэлжэлгын харуу-салгатай үеын ябажа байхада энэ МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд ба мэргэжэлтэл колхозуудта үшөөл бага туйламажа үзүүлнэ гэхэдэ аллуу болохогүй. Энэ жэлдэ колхозууд үнэгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо бага үблэ хураагаа. Тингэбэшье, олохон колхозууд мүнөө хүрэтэр полинууд дээрлээ солоомоо сугуулаха абаагүй байха юм. Солоомо, мэхиннэ малай тэжээлдэ жэл бүри ехээр хэрэглэгдэдэг. Тиммээжэ бүдүүн тэжээлэй һайнаар буйлуулжа хэрэглэхын тула малай фермэ бүхэндэ кормозапарингууды тодохо шухала. Эдэ бүхы хүдэмэрлинэ колхозууд МТС-үүдэй туйламажаар бэлүүлжэ байгаа. Тэдэ энэ талаар МТС-үүд юушы хээдүй байһаар.

Һу һаалгаар Торин аймаг республика соогоо гээгдэжэ йбана. Аймаг дотор түхэрэн жэл соо һаамхай үнээн бүриһөө миш 284 литр һу наагдаһан, һонин бүриһөө 1,3 килограмм ноһон хайшалагдаһан байна. Энэ юу харуулаһан гэхэдэ, аймагай колхозууд малайгаа үүлтэр һайжаруулаха, тэрэнэй ашаг шэмье дээшлүүлхын тула би байгаа арга боломжонуудаа дүүрэн хэрэглэжэ шадангауй.

Торин аймаг хони үсхэбэрилхэдэ ехэ таатай һайн эрхэ байдалтай. Тиммээжэ энхдэй колхозууд хони үсхэбэрилгы гол һалбары болгохын тула оролдохо ёһотой. Энэ жэлдэ аймагай колхозууд хонидоо хэнзэрлүүлжэ зорилгоор эртэ ороолдо оруулаһан байна. Тиммээжэ түл абалга гол түлбэ декабрь, январь һарануудһаа эхилхэн. Гэбэшье, түл абалгада муу бэлдэхтэй байһаар. «Улаан Бургалтай», «Улаан Торин» колхозууд хурьгадай байранууды бариха, дулаалжа үшөө захалаагүй.

Мүнөө үнгэрэгдэһэн выставкэ аймаг дотор алишы һалбарар ехэ амжалта туйлажа болохо байны элээр харуулаба. Тиммээжэ түрүүшүүлэй дүй дүршэлы аймагай бүхы колхозингууд өөһдынгөө ажал дээр хэрэглэн, партини ЦК-гэй сентябрьска, февральско-мартовска Пленумүүдэй түүхэтэ тогтоолнууды болото хэрэг дээрнэ бэлүүлхын түлөө улам шангаар тэмсэхэ ёһотой.

Выставкын нэгэлзһэн үдэр хүдөө ажыхын түрүүшүүлэй аймагай зүблөө боложо, тэрэндэ хабаадаһан социалистическэ мүрысөөндэ уриһан Закаменай аймагай хүдөө ажыхын хүдэмэрлэгшэдэй уряас һайшааба.

Е. Ринчинова.

Урэнэ хааха түсэбөө дүүргэбэ

Республикын түрүү колхозууд өрхэ жэлэй тарилгада хүрэхэ хэмжээтэй урэнэ хүрэнгэ халжа байна. Иволгын аймагай колхозууд урэнэ хааха түсэбөө 108 процент дүүргэнхэй.

Түсэбһөө гадуур 4 мянга гаран центнер урэнэ хааһан Тарбагатайн аймагай колхозууд мүн энэ һайн жэшээ харуулаба. Мүн Түхэнэй аймагай колхозууд урэнэ хааха түсэбөө 2 мянган центнерээр үлүүлэн дүүргэжэ.

Гэдэ, Гадна, Байкало-Кударын, Кабанскын аймагуудай колхозууд урэнэ хааха түсэбөө дүүргэжэ байна.

Ц. Доржив.

АЛБАНСКА АРАДАЙ АЛДАРТА ҺАЙНДЭР

Өөрингөө оронине фашистска ээмдэлгэнэ хэтэ мүнхэднэ сүлөөлжэ, арадай-демократическа гурим байгуулаха, социалистическэ жүжжэлгын замда албанска арадай гаралһан сийһэнэ хошой 10 жэл ноябрини 29-дэ гүйсэбэ.

Албанин ажабайдалда Октябрьска социалистическэ революцини агууһаар үшөөлгөнэй, германска фашизмтай тэмсэлдэ Советскэ Союзай шиндхэмь амжалта туйлаһан ашаар энэ түүхэтэ илалта туйлагдаһан байгаа.

Албанска ажалай парти хадаа социализмын үнлээ һури байгуулгын замаар ороноо арбан жэлэй турша соо хүтэлжэ йбана. Үнгэрһэн арбан жэлэй жэл бүхыннэй арадай экономика ба культурын шэнэ жүжжэлгын жэл, ажалһадай ажабайдалай элбэришгүй һайжаралгын жэл байгаа.

Эсей олон тоото предпринимүүды, хэдэн зуугаад деревинүүды гэрэлдэ ба электростанц гэрэлдэ хангана. Тиранида Эвер Холжин нэрэмжэтэ металл үйлдэбэрилгын завод, Фьера ба Рогожинда—хлопок эбэрлэдэг завод, Влорада — рис эбэрлэдэг завод, Эльбасанада модо дархалгын томохон комбинат, Шкодерада — тамхнай фабрика барилданхай.

Фашистска булимтарашадай үй буга һандаргаһан нефть малагтын газарнууд һэргэн бодохогдоо. Республика дотор эгээн түрүүшын түмэр зам, шоссеһын шэнэ харгунууд барилданхай, Дуррес гэжэ ехэ порт һэргэн бодохогдон ба нилээд үргэдэгдэһэн байба. Мати гэжэ мурэн дээрэ гидроэлектростанци барилданхай байна, тэрэ гидроэлектростанци зуун миллион киловатт-часна дээшэ электростанци жэл соо үрэхэ юм. Тэрэһэлэн нефть эбэрлэглэн, цементнэ заводууд, мүн бусадны олохон предпринимүүд барилданхай.

Эсэгэ оройной шэнэ промышленность темпэ жэлдэ түргэдхэ зураа, продукциянда шаарны һайжаруула. Бүхы промышленностины валовой продукци дайны урда тээхи хэмжэһиндэ 1954 оной эсэгэ 11,4 дахин ургаха, тэрэ тоодо: горнорудна промышленностины продукция—5,6 дахин, барилгын материалнууды үйлдэбэрилгэ—29 дахин, электростанци гаргалга—19 дахин ехэ болохо юм.

Республикын хүдөө ажыхыны ехэ амжалтанууды туйлаа. Ороо дотор хы тарилгын талмай дайнай үрдахи хэмжээнтэй сасуулбал 69 процентһээ ехэ болоо. Хүдөө ажыхын һалбаринууды нилээд олоһороо. Урдангай Албанида байгаагүй хлопок тарилгын ба свекло тарилгын шэнэ һалбаринууд хүдөө ажыхыда би болоо. Хлопогой, сахарна свеклын, мүн бусад

техническэ культурануудай талмай 1938 онойхитой сасуулбал, 1954 ондо—арбан хоёр дахинһаа ехэ болоххой. Ажалай парти болон арадай правительствын анхарал оролдолгын ашаар үһалуурин олон тоото һувак каналнууд татагдаа. Тэдэ каналнууд ган гасууртай районнуудтай тарашадай полинууды үһаар хангана.

Уһалагдаа газарай талмай 1938 онтой сасуулбал 1954 ондо 147,4 процентһээр ехэ болоо. Албанин хүдөө ажыхы социалистическэ үндлэй һури дээрэ шэнэ үндэн хубилгаха хүдэмэри эхилжэ. Хүдөө ажыхын ба малажалай гурэнэй ажыхынууд эмхидхэгдэ. Газар-тарьяангай үйлдэбэрилгын һайндурнай 137 кооперативууд байгуулагдаа. Тэдэ ажыхынууд өөһдүнгөө ажыхы тракторнууд, комбайнууд болон түрүү агротехникын хүсөөр эхилжэ.

Албанска деревинин хэтэ заяанай харанхы мунхаг байдал ошон ошоо. Ажалһа тарашадай ажабайдал бүри һайжаржа байна.

Будулин гэжэ деревнид ажаһуула (Музекска район) алхан батрак абанан Иосиф Прифтин бунлы жэшээ болгон хаража үзэ. Прифти газарай реформо тухай хууляар арадай засаһаа гурбан гектар газар, 26 оливоко мододы абба. Адуу малтай болохын тулада тэрэндэ арадай банкһа кредит үрөөнэй сэн эхэ болгоһон, тарьяаншадта хэрэгтэй хүдөө ажыхын хэдэ хэдэн эрэг эмсэгүүдэй сэнгын химдаруулагдаһан байна. Умын ажалтай тарьяаншад МТС-үүдэй зүгһээ үзүүлэгдэхэ туйламажы һайжаруулаха тушаа хэмжээнүүд хараалагдаа.

Ажалһадай ажабайдалы саашадан һайжаруулаха талаар эли бодо амжалтанууд туйлагдаба. Албанин

Эрхим хонишон



Дэмбэрэл Батуевич Бунеев һубай хониды Борьбегой үргэн талада харуулагда юм. Энэ нүхэр үбэлэйгөө бэлдээрине зүбөөр хубаарилан ашагладаг дээрлээ бүхэл үбэлэй туршада үблэ хэрэглэгүй хонидо тобир тарганаар ондо орулдаг юм. Үнгэрһэн 1953—54 оной үблэ нүхэр Бунеев һамгантайгаа хамта мянган хони харуулаһан байна.

Дэмбэрэл Батуевич үбэлжэлгын захалһаа урид хонидойнгоо байра һайнаар дулаалдаг, зуун толгой хонин бүхэндэ 1—1,5 тэргэ хужар бэлдэдэг байна.

—Хонид дуран соогоо хужар долбоогод йбабал халда һайнаар эдидэг, уһа ехээр уудаг юм. Тиммээжэ тэдэ хүсээг гээдэгүй, тамир һайнтай байхалаа гална, ноһо ехээр үгэлдэг байна,—гэжэ нүхэр Бунеев хөөрлээ. Ингэжэ хонидоо харуулаһан ашаар энэ эрхим хонишон ноһо хайшала даалгабаряа 120 процент дүүргэжэ.

Һаяхан Торин аймагай «Улаан Бургалтай» колхоз малшадта нэмэлтэ түлбэри хубаахалаа нүхэр Бунеев эрхим ажалһын түлөө нэмэлтэ түлбэри болгон 10 хони үгэбэ.

Е. Ивановгай фото-текст.

Уранзохёолошодтой уулазаба

Ноябрини 24-дэ Горькин нэрэмжэтэ республиканска библиотекин ушалгын зал соо республикын уранзохёолошодтой ба поэдүүдтэй уншагдаа уулазаба.

«Бурят-монгол советскэ литературын жүжжэлтэ тухай» гэлэн асуудалаар БМАССР-эй ЦСП-гэй правленин түрүүлэгшэ, драматург Намжил Балданов элхдэл хэбэ.

Уранзохёолош Ч. Цыдендамбаев «Соном Гармаев» гэжэ өөрингөө поэмнээ, М. Степанов «Байгалай загашал» гэжэ өөрингөө повестьһоо отрывогууды уншажа, сугларашады һонирхулаа.

Эндэ байсалһан уншагдаа творческэ шэнэ амжалтанууды туйлаһын республикын бүхы уранзохёолошодто, поэдүүдтэ хүсөөг.

Б. Гармаев.

Батцэцэ УЛАН

Нүүдэл агроном

Энэ гаршаг уншаад, соһоһон хүн: «Юу?! Нүүдэл агроном?! Энэнай нилхэдэ юун гэлэн удхатай үгэнүүд гээһинбэ?» гэжэ өөрөө өөрөө асуугаад, саашан: «нүүдэл» гэлэн бурят үгэ шэнэ удхатайгаар хэрэггэдэлдэг боложо, «нүүдэл кино, нүүдэл наймаа, нүүдэл библиотекэ, нүүдэл выставкэ, нүүдэл театр» гэхэ мэтээр хэлэгдэдэг гэшэ ааб даа. Тэдэ, «нүүдэл агроном» гэлэн һожоргүй үгэнүүды дуулаагүй!» гэжэ һанаха байха.

Тэдэ, соһооһын һанааша яашы буруу бэшэ, тон зүб. Юуб гэхэдэ, «нүүдэл агроном» гэлэн ойлгосо би болоод, бурят хэлэнэй баялиг руу орохоёо тэгүүлжэ байна бэшэ. Харин «нүүдэл агроном» гээ һаа эгээл таармаар, оройдоо нэгхэн—газар уһан дээрэ ганса ёдогор агроном тухай бэшэхын тулада нимэ гаршаг гансахан лэ дахин хэрэглэбэбди.

Агроном тухай саашан уншахада энэ гаршагтай удха хойно хойноһоо, саана саанаһаа тайлбарилдаха байха... «Агроном хүн аад, яахалаа «нүүдэл» гэлэн зүүдхэдэй болохо болоо юм?» гэлэн асуудалһаа эхилээд, агроном тухайгаа хөөрөжэ захалаа.

Энэ агроном—Юрий Михайлович Шишкин ехэл ондоотой, ехэл жэгтэйтэй хүн даа. «Аба гэхэдэ—алеэ наанһан, ажал гэхэдэ—үү татай» гэлэн оһонһон үгэ энэ хүндэ эгээл таараха байна. Юуб гэхэдэ, энэ агроном неделидэ 4—5 хонго соо ажаллаһан нэрэ зүүжэ, колхоз соогуур худахад лэ, салһи абаха болохоодо алгадгүй эржэ, бүхэлн неделини салһи арбашы мүнэгэ дутуугүйгөөр саб шүүрэдэг юм.

Энэ хүнэй хаанашы—хүдөө колхозшыны, Улан-Удэ городшыны байдагыны мэдэхгүйн. Неделн соо 4—5 хонгой турнада Прибайкальска аймагай Сталиной нэрэмжэтэ колхоз соогуур йбантад, ятинцада гү, али суботодо хулганаанай нүхэ ругаа ороһондод бурд гээд үгы болошодог, тингээд вторнигто би болошодог юм.

Тэдэ тэрэмнай хайшаа үгы болоод, хаанаһаа би болоно гээһнбэ гэхэдэ, гэртэ, Улан-Удэ ошоод эрэнэ гээшэ. Октябрьска һайлдерэй үеэр нүхэр Шишкин ноябрини 5-да үгы болоод, 13-да би болоо. Тингэжэ хүдэмэрлин 6 үдэр гээгээшье һаа, салһигаа гүйсэд абаа.

«Энэтэй сохом хэн гээшбэ. Яахала дура зоргоороо орожо, гүрэнине мэхэлжэ ябаха болоо юм?» гэлэн асуудал гарана. Энэтмай Иркутска хүдөө ажыхын институт 1953 ондо дүүргэжэ, «агроном» гэлэн нэрээрэгэ олоһон, дээдэ эрдэмтэй, залуугайнгаа охин дунда хүн бишуу. Залуу агроном республикын Хүдөө

ажыхын министрстводэ эльгээгдэжэ ерээд, һайн байраар хангагдаһан байгаа.

Хүдөө эльгээжэ гэхэдэ нүхэр Шишкин шадалаараа шархажа, элдэ мүн үлөөгт гэжэ яахалада Италици МТС ошохо баатай болоо һэн. Ноуугаад яахад, сэхэ руун хэлэе: хүдөөдэ хүдэмэрлинэ дүрагуйтэжэ, урдаһаа татуулаһаа, хойноһоо туйлохуулхэһээ наагуур ошоо һэн.

Тэдэ... тэдэ МТС-тэ ошоод, главна агрономоор ажаллаа боложо байтараа удаһынгүй тэндэ шоолоборин болоо. Юуб гэхэдэ, нүхэр Шишкин муртэй юмэ хэдэгүй, неделн бүри хоёр—гурбац хонгоор город руу талиндэг байба.

Тингээшэ залуу агрономы гүрэнэй тэдхэмжэ дээрэ йуража олоһон эрдэмэ колхозно поли дээрэ хэрэглэжэ, бүхи шадалаараа харуулаг гээд, район соо үрлэнэй эгээ ехэ ажажытай Сталиной нэрэмжэтэ колхоздо эльгээһэн байгаа. Дээдэ эрдэмтэй агрономтой болободи гэжэ колхозингууд магнайгаа хаха байрлаһан байна.

Тэдэ... залуу агроном забаттаа хүрэхгүй байжа, колхозингууды гайхуудна. Огородно нэгэ, тарьяанажалай зургаан бригадануудай хоорондо зайгуулаха, нүүхшээ бэшэ, город руугаа гүйнгэхэөө бэшэ энэ гэхэ, заажа харуулаха юушы хэпнүгэй, колхозой үйлдэбэрише шудалнагуй.

Энэ мэргэжэлтэ үбэлэй агротехническэ хэмжэе-йбууланууды үнгэрхэдэ, хабарай тарилгада бэлдэхэ тухай зүүдэлнэһынгүй.

Шинтэ зоний дунда хүдэмэри ябуулаха талаар хараха болоо һаа, колхоздо дээдэ эрдэмтэй агроном би гэжэ мэдэхын аргагүй. Колхозингуудта агроном элхдэл хэбэ, тэдэнэй дунда хөөрөждөө үнгэрэгбэ гэжэ дуудлаагүй. Агротехническэ курска нэхэ тухай һанаашалһынгүй.

Тракторна бригадын хүдэмэри агрономы оройдоһоо һонирхуулаһангүй. Колхоздо солоомо сугуулаха үгэхээс эрлэн, 4 механикатортай бригада арбаад гаран хонгоо хүдэмэрлэгшэй. Тэдэ агроном һанаа амар хаража байгаа.

Колхозой бригадануудай хоорондо, хонин колхоз город хоёртой хоорондо ябуулгатаһаа бэшэ мэдэхгүй энэ гайхалтай һонни агроном тухай хөөрэхэ гэлэн байгааби.

Италицы МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд—директор нүхэр Бураков, главна агроном нүхэр Фомин, партиная организацини секретарь нүхэр Бурмакин гэгнэдэй агроном Шишкинине өөһдөө холодуулжа, колхоз худар эльгээжэрхэбэ, «намһа саагуур, нараһаа наагуур» гэжэ, хурадайнага забһаарар шагажа һуудагыны жэгтэйһэн байна.

Г. Ильин, Ш. Номгонов.

арад зон энэ жэлэй эсэгтэ 1950 онойхидо орходоо сахар — 68 процентһээр, макарони зүйл — 48,7, мяха ба загана — 37,6, хлопчатобумажна буд — 101,1, ноһон буд — 73, арбан гутал — 137,3, резинөө гутал — 219,4, хубсаһа угааха мыла — 87,7 процентһээр ехы абалаг болохо байна.

Гүрэнэй ба кооперативна коммерческэ худалдаа наймаанд хонин рознично сэнгые һүүлдэ табанжэл соо гурбалхайа химдаруулаһан ушар Ажалай партини, Албанин правительствын арад зон тушаа гаргадаг анхарал оролдог болоно. Арад зон энэ химдаруулаһаа жэл соо 300 миллион лек олоо дохдо абаха байна.

Арадай Албанин культурын талаар урагшаа гайхамшагта алхам хэһэн байна. Оройной сүлөөлгэдэхэ үдэр, арад зоний 80 гаран процентһи үзэг бэшг мэдэхгүй байһан юм. Үнгэрһэн сагай энэ үлэгдэл амжалтатайгаар усалдагдажа байна. Хэрбээ урдангай Албанида 643 эхин һургуулинууд, 11 дунда ба долоон жэлэй һургуулинууд байгаа һаа, хариин мүнөө республика дотор 2140 эхин һургуулинууд, 343 долоон жэлэй ба дунда һургуулинууд тоолодоно. Орон дотор шэнэ ителлигенцини урган гаралга хадаа албанска арадай ехэ илалтануудай нэгэн мүн.

Шэнэ Албанида искусство туйлай түргөөр ургана, бадарна, литература жүжжэ, журнал болон газеттүүд олоор хэблэгдэнэ. Орон дотор олон тоото театрууд, кинотеатрууд, клубууд болон библиотекэнүүд хүдэмэрлинэ.

Республика арадай элдүүры хамгаалгын талаар мүн лэ нилээд амжалта туйлаа. Элдүүры хамгаалгада зөөри гаргалһаа бүри ехэ болоно. 1952—1954 онуудта элдүүры хамгаалгада зөөри гаргалһаа 1938 онтой сасуулбал 40 дахинһаа ехэ болоо. Адриатическа далайн, Шко-

дерскэ болон Охридска нууруудай гоё һайхан эрьснүүдтэхи, Гырпрокастер ба Днора гэжэ хадануудтай сапаторнууд болон амаралтын гэрнүүдтэ жэл эрхэ бүри олоо тоото хүдэмэрлинэ, тарьяалд болон албахаһадай амаралтындаа сагыс үнгэрэнэ.

Гэр байра ехээр барилдадаг боложо байна. Гансахан 1954 ондо гэр байра барилгада 481 миллион лек һомолодоо. Албанска столица — Тиранида энэ жэлдэ ажаһуудалай олон квартилууд байгуулагдаа, Влора, Эльбасана, Берата, Шкодера болон бусад городуудта олон мянган байрын шэнэ гэрнүүд барилдаа. Городууд болох тохсонууд, илангаһаа нүүрһе малагтын ба текстильнэ промышленностины центрууд болһосон түхэлтэй боложо байна.

Эрхэ сүлөөтэй ба национальна бээ даанхай байлгы, экономико болон арадай культуры хужжөөжэ, ажалшадтай материальна ажаһа һайн байдалы һайжаруулаха талаар гайхамшагта амаралты албанска арад өөрингөө Ажалай партини, мүн өөрингөө правительствын хүтэлбэри дор туйлаа. Албанска арадай шэнэ ажабайдал байгуулаха хэрэгтэнэ Советскэ Союз, мүн арадай демократини ороноуд ахадгүйгэй һайн һайхан туйламажа үзүүлнэ.

Албанска арад хадаа эб найрамдалай, демократин ба социализмын хүснэ түгэс бата нэгэлдэй лагерь соо ябажа бүри һайхан эрээдүй тээшэ даһиана.

Нэгэлдэй табанжэлтэй һүүшын жэлдэ—Албанин гэгдэһин, аграрна оройноо аграрно-индустриальна орон болгохо табанжэлтэ орохо зураа, албанска арад хадаа ажалтай партини хүтэлбэрээр социализм байгуулгын, бүхи дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө тэмсэлтэ шэнэ амжалтанууды туйлаха бэшэ.

А. ТКАЧЕНКО.

Тирана.

